

Gastouderopvang in verband met het coronavirus per 11 mei 2020 (GGD-toezicht)¹

Dinsdag 21 april heeft de Rijksoverheid aangekondigd dat het (speciaal) basisonderwijs en de voorzieningen voor kinderopvang en gastouderopvang vanaf 11 mei 2020 weer (deels) open gaan. Kinderen van ouders die werkzaam zijn in cruciale beroepsgroepen of kwetsbare kinderen die normaal niet of op andere dagen naar de opvang gaan, kunnen nog gebruikmaken van (24-uurs) noodopvang.² Dit betekent een nieuwe situatie voor de branche kinderopvang en ook voor toezicht kinderopvang. Daar gaat dit document over.

Geldigheid en reikwijdte advies

Onderstaand advies van GGD GHOR Nederland geldt:

- vanaf 11 mei 2020 totdat actualisatie vereist is;
- voor geheel Nederland;
- voor de kinderopvang, gastouderbureaus, voorzieningen voor gastouderopvang en voor locaties waar noodopvang wordt geboden;

Kaders voor toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang

Voor reguliere opvang en noodopvang (zowel in een kindercentrum als door een gastouder) gelden de kwaliteitseisen uit de Wet Kinderopvang en onderliggende regelgeving. Ook onder de huidige omstandigheden is de houder verantwoordelijk voor het bieden van verantwoorde kinderopvang in een veilige en gezonde omgeving.

Hoewel de kwaliteitseisen onverkort gelden, is de huidige situatie van de coronacrisis nog steeds uitzonderlijk. Daardoor kan het voorkomen dat een houder ondanks daartoe aantoonbaar verrichte inspanningen, niet kan voldoen aan de kwaliteitseisen uit wet- en regelgeving.

GGD GHOR Nederland adviseert de toezichthouders daarmee rekening te houden door per situatie te beoordelen of er sprake is van overmacht.

Daarbij stelt de toezichthouder zich de volgende vragen:

- wordt het belang van het kind door het niet naleven van de kwaliteitseis geschaad?
- Is niet naleving van de kwaliteitseis uitsluitend of in overwegende mate te wijten aan onvoorziene omstandigheden die verband houden met de situatie rondom corona?
- Heeft de houder voldoende inspanningen verricht om de nadelige gevolgen van het niet voldoen aan deze kwaliteitseis zoveel mogelijk te beperken?
- Heeft de houder er alles aan gedaan in de gegeven omstandigheden verantwoorde kinderopvang te bieden en de (emotionele) veiligheid en gezondheid van de opgevangen kinderen zoveel mogelijk te waarborgen?

Dit alles in aanmerking nemend, vormt de toezichthouder zich een oordeel of de door de houder genomen maatregelen bij elkaar leiden tot verantwoorde kinderopvang onder de gegeven omstandigheden en of er sprake is van overmacht.

¹ Dit document is afgestemd met het ministerie van SZW en de VNG Naleving

² Zie voor informatie de webpagina van de [Rijksoverheid](#)

De verwachting is dat door Corona en maatregelen t.a.v. Corona, mogelijke knelpunten kunnen ontstaan wanneer de scholen en voorzieningen voor kinderopvang en gastouderopvang vanaf 11 mei 2020 weer (deels) open gaan. Dit geldt met name ten aanzien van de opvang in de eigen groep en op de eigen locatie en de groepsgrootte.

Daarover geeft GGD GHOR Nederland de toezichthouders het volgende mee.

Gastouderopvang

Aantal kinderen per gastouder

Het aantal op te vangen kinderen door een gastouder is onveranderd. In verband met de veiligheid is het niet verantwoord om het maximaal aantal kinderen in deze groep uit te breiden.

Veiligheid

Belangrijk is dat de gastouder begrijpt en doet wat er in het kader van veilige en gezonde gastouderopvang van hem of haar verlangd wordt. Ook hier beoordeelt de toezichthouder aan de hand van de omstandigheden van het geval of er sprake is van overmacht als gevolg van Corona, bijvoorbeeld wanneer een gastouder door de huidige situatie een geplande EHBO cursus niet heeft kunnen volgen en daardoor een recent verlopen EHBO certificaat heeft.

Eigen locatie

De reguliere gastouderopvang dient plaats te vinden op de eigen geregistreerde locatie. Opvang bij een vervangende gastouder is mogelijk. De oproep vanuit de Rijksoverheid is om ook noodopvang van kinderen van ouders in cruciale beroepsgroepen zoveel mogelijk op de gebruikelijke opvanglocatie te laten plaatsvinden. Noodopvang op een alternatieve opvanglocatie kan bij wijze van uitzondering worden toegestaan, dit na afweging van alle betrokken belangen en de feitelijke omstandigheden, waaronder de alternatieve locatie. Bij noodopvang mag vervanging alleen bij een geregistreerde voorziening voor gastouderopvang plaatsvinden. Dat wil zeggen een bestaande gastouderopvang door een specifieke gastouder op een specifiek woonadres. Deze vervangende gastouder wordt bij voorkeur ook bemiddeld en begeleid door hetzelfde gastouderbureau, maar noodzakelijk is dit niet. De betreffende gastouderbureau ('s) moet (en) van de vervanging op de hoogte zijn.

Ook is het, in deze uitzonderlijke situatie mogelijk, dat een vervangende gastouder bij de vraagouder thuis noodopvang biedt, mits deze gastouder een in het LRK geregistreerde voorziening voor gastouderopvang exploiteert. In dit geval vindt de opvang wel plaats op een ander adres dan waarvoor de gastouder geregistreerd staat in het LRK. Daarnaast is het van belang dat op het adres van de vraagouder, reeds een voorziening voor gastouderopvang geregistreerd is. De ene gastouder vervangt dus de andere. Het is van belang dat dit wordt bijgehouden in de registratie van het gastouderbureau. Aanpassing van het betreffende contract is niet nodig. Omdat er sprake is van noodopvang zijn verder contactgegevens van belang (noodnummers etc).

Gastouderbureaus

Het bemiddelende gastouderbureau dient haar taken ten aanzien van de voorzieningen te blijven vervullen. Heeft het gastouderbureau de gastouders geïnformeerd over de huidige situatie en gewezen op de RIVM-richtlijn over het coronavirus?

Door Corona kan het voorkomen dat de jaarlijkse risico-inventarisatie van een gastouder niet binnen 12 maanden hernieuwd is, of niet op de voorziening voor gastouderopvang zelf is afgenomen. Beoordeel welke inspanningen verricht zijn om deze op alternatieve wijze af te nemen en of dat redelijkerwijs leidt tot een verantwoorde situatie. Wanneer de risico-inventarisatie niet is afgesproken, welke afspraken zijn er dan met de gastouder gemaakt (bijvoorbeeld is er een nieuwe datum ingepland voor het huisbezoek)?

Ook voor de periodiek te voeren gesprekken en bezoeken aan de voorzieningen voor gastouderopvang geldt dat deze uitgesteld kunnen zijn of op alternatieve wijze uitgevoerd. Hiervoor geldt dezelfde beoordelingswijze zoals genoemd bij de risico-inventarisatie.

Rapporteren

Wanneer u de kwaliteitseisen niet naleeft dan beschrijft de toezichthouder de situatie helder in het rapport. De toezichthouder rapporteert tevens een overtreding.

Overmacht

Wanneer u van een kindercentrum of gastouderbureau of een voorziening voor gastouderopvang de kwaliteitseisen niet (volledig) naleeft *als gevolg van de situatie rondom het coronavirus* **en** u heeft voldoende inspanningen verricht om aan de kwaliteitseisen te voldoen, u heeft de nadelige gevolgen van het niet kunnen voldoen zoveel mogelijk beperkt, **en** de (emotionele) veiligheid en gezondheid van de kinderen is gewaarborgd, dan kan de toezichthouder beoordelen dat niet naleving is veroorzaakt door overmacht en beschrijft hij deze situatie helder in het rapport. De toezichthouder rapporteert geen overtreding.

Deze werkwijze is opgesteld door GGD-GHOR waarvan Nysa de samenstelling expliciet heeft toegespitst op de gastouderbranche.